

ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1993

Vyhlásené: 27. 11. 1993 Časová verzia predpisu účinná od: 1. 3.2002 do: 30. 6.2016

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

282

ZÁKON

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 27. októbra 1993

**o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a
náboženským spoločnostiam**

Národná rada Slovenskej republiky v snahe zmierniť následky niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam, vedená úsilím potvrdiť svoju vôľu, aby k podobným krívdám už nikdy nedošlo, sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

Predmet úpravy

(1) Zákon sa vzťahuje na zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam¹⁾ odňatím vlastníckeho práva k nehnuteľným veciam a hnutelným veciam na základe rozhodnutí štátnych orgánov, občianskoprávných a správnych aktov vydaných v období od 8. mája 1945, židovským náboženským obciam od 2. novembra 1938 do 1. januára 1990 (ďalej len „rozhodné obdobie“) v rozpore so zásadami demokratickej spoločnosti, rešpektujúcej práva občanov vyjadrené najmä Chartou Organizácie Spojených národov, Listinou základných práv a slobôd a príslušnými medzinárodnými paktmi o občianskych, politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach.

(2) Predmetom vrátenia majetku podľa tohto zákona sú nehnuteľné veci a hnutelné veci.

(3) Predmetom vrátenia sú aj pozemky, ktoré sú súčasťou lesného pôdneho fondu v národnom parku. S pozemkami sa vydávajú aj hospodárske budovy a ostatné stavby slúžiace lesnej výrobe, nachádzajúce sa v rozhodujúcom období na týchto pozemkoch, bez ohľadu na neskoršiu zmenu ich skutočného využitia.

(4) Tento zákon sa nepoužije na zmiernenie krívd, ktoré sú predmetom úpravy osobitných predpisov.²⁾

§ 2

Oprávnené osoby

(1) Oprávnenými osobami sú štátom registrované cirkvi a náboženské spoločnosti so sídlom v Slovenskej republike vrátane ich častí s právnou subjektivitou,³⁾ ktorých vec prešla do vlastníctva štátu alebo obce v rozhodnom období v prípadoch uvedených v § 4 ods. 2.

(2) Oprávnenou osobou po Nemeckej evanjelickej a. v. cirkvi v Slovenskej republike a jej cirkevných organizačných jednotkách podľa odseku 1 je na vydanie vecí podľa § 4 ods. 2 písm. i) Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku a jej cirkevné organizačné jednotky.

§ 3**Povinné osoby**

(1) Povinnými osobami sú štát, obec, štátom alebo obcou založené alebo zriadené právnické osoby a právnické osoby zriadené zákonom, ktoré hospodária s majetkom štátu alebo obce, prípadne ho spravujú a ku dňu účinnosti tohto zákona vec držia s výnimkou

- a) právnických osôb so zahraničnou majetkovou účasťou a obchodných spoločností, ktorých spoločníkmi alebo účastníkmi sú výhradne fyzické osoby. Táto výnimka však neplatí, ak ide o veci nadobudnuté od právnických osôb po 1. októbri 1990,
- b) cudzích štátov.

(2) Povinnými osobami sú aj fyzické osoby, ktoré nadobudli vec od štátu alebo obce, ktoré mali oprávnenie s ňou nakladať za okolností podľa § 4, a to v prípadoch, ak tieto osoby nadobudli vec buď v rozpore s vtedy platnými predpismi, alebo na základe protiprávneho zvýhodnenia osoby nadobúdateľa.

(3) Ak vznikne pochybnosť o tom, kto je povinnou osobou pri pozemkoch z poľnohospodárskeho a lesného majetku,⁴⁾ rozhodne pozemkový úrad.

Vydanie veci**§ 4**

(1) Povinná osoba vydá nehnuteľnú vec a hnutel'nú vec na písomnú výzvu oprávnenej osobe, ktorá preukáže svoj nárok na vydanie veci.

(2) Povinnosť vydať vec sa vzťahuje na prípady, keď v rozhodnom období vec prešla do vlastníctva štátu alebo obce na základe

- a) odňatia bez náhrady postupom podľa nariadenia Slovenskej národnej rady č. 34/1945 Zb. SNR o poštátnení školstva na Slovensku, nariadenia Slovenskej národnej rady č. 47/1945 Zb. SNR o poštátnení majetku pri školách poštátnených nariadením Slovenskej národnej rady č. 34/1945 Zb. SNR a nariadenia Slovenskej národnej rady č. 80/1945 Zb. SNR o poštátnení internátov,
- b) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 185/1948 Zb. o poštátnení liečebných a ošetrovacích ústavov a o organizácii štátnej ústavnej liečebnej starostlivosti,
- c) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme (trvalej úprave vlastníctva k poľnohospodárskej a lesnej pôde),
- d) darovacích zmlúv o prevode nehnuteľností uzavretých darcom v tiesni,
- e) kúpnych zmlúv o prevode nehnuteľností uzavretých v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok,
- f) vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,
- g) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady,
- h) prevzatia bez právneho dôvodu,
- i) prevzatia podľa opatrenia Povereníctva financií a Povereníctva školstva a kultúry z 20. apríla 1960 č. 53/774/60 a rozhodnutia Mestského národného výboru v Bratislave, finančného odboru, z 10. januára 1961 č. 293/1961, v spojení s rozhodnutím Obvodného národného výboru Bratislava-Staré Mesto z 27. februára 1961.

(3) Vec sa vydá oprávnenej osobe v stave, v akom je ku dňu účinnosti tohto zákona.

(4) S lesnými pozemkami sa vydajú aj investičné lesné cesty vybudované z prostriedkov štátu, ako aj hospodárske budovy a ostatné stavby slúžiace lesnej výrobe vybudované z prostriedkov štátu, nachádzajúce sa na lesných pozemkoch v rozhodujúcom období vo vlastníctve cirkví a náboženských spoločností, bez ohľadu na neskoršiu zmenu ich skutočného využitia.

§ 5

(1) Na vydanie veci vyzve oprávnená osoba povinnú osobu písomne v lehote 12 mesiacov od účinnosti tohto zákona, inak právo zaniká. Na vydanie veci uvedenej v § 1 ods. 3 a v § 4 ods. 2 písm. i) a v odseku 4 vyzve oprávnená osoba povinnú osobu písomne najneskôr do 31. decembra 2002, inak právo zaniká.

(2) Povinná osoba uzavrie s oprávnenou osobou do 90 dní od doručenia výzvy dohodu o vydaní veci.

(3) Ak povinná osoba nevyhoví výzve podľa odseku 2 alebo ak miesto jej pobytu nie je známe, môže oprávnená osoba uplatniť svoje nároky na súde v lehote 15 mesiacov od doručenia⁵⁾ výzvy, inak právo zaniká.

(4) Oprávnená osoba, ktorej bola vec vydaná, nemôže voči povinnej osobe a povinná osoba voči oprávnenej osobe uplatňovať iné nároky súvisiace s vydávanými vecami, než sú uvedené v tomto zákone.

§ 6

Vec, ktorá je vyhlásená za kultúrnu pamiatku, možno vydať za podmienok vyplývajúcich z predpisov, ktoré upravujú správu a ochranu kultúrnych pamiatok.⁶⁾

§ 7

(1) Pozemky alebo ich časti nemožno vydať, ak

- a) na pozemku bol po prevode do vlastníctva štátu zriadený cintorín,
- b) pozemok bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu alebo právnickej osoby zastavaný; ak bol pozemok zastavaný stavbou, ktorá slúži pre zariadenia telesnej kultúry, zdravotníctva a kultúry, na poskytovanie služieb sociálnej starostlivosti alebo sociálnych služieb na pracovnú rehabilitáciu a zamestnávanie zdravotne postihnutých osôb a na školské účely, nemožno vydať ani susediace pozemky slúžiace na tieto účely,
- c) na pozemku bola zriadená záhradková alebo chatová osada,⁷⁾
- d) na pozemku sú telovýchovné a športové zariadenia,
- e) slúžia na účely obrany štátu, ťažbu nerastov, alebo sú na území štátnej prírodnej rezervácie, chráneného náleziska, chráneného parku, záhrady a študijnej plochy, pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov I. stupňa alebo chráneného prírodného výtvoru, alebo ak sú významným krajinným prvkom alebo sa nachádzajú v ochrannom pásme prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych stolových vôd I. stupňa alebo vo vnútornom kúpeľnom území,
- f) k pozemku bolo zriadené právo osobného užívania v prípade, ak ide o pozemok, ktorý osoby nadobudli od štátu alebo ho takto užívajú aj so stavbou na pozemku v dobrej viere, že nejde o vlastníctvo cirkvi alebo náboženskej spoločnosti.

(2) Hnutelná vec sa nevydá, ak ide o bývalé cirkevné matriky.⁸⁾

§ 8

Povinné osoby sú povinné starať sa o nehnuteľné veci a hnutelné veci až do ich vydania oprávnenej osobe so starostlivosťou riadneho hospodára. Od účinnosti tohto zákona nemôžu tieto veci, ich súčasti a príslušenstvo previesť do vlastníctva iných osôb. Takéto právne úkony sú neplatné.

§ 9

Pri uplatňovaní nárokov oprávnených osôb sú dotknuté orgány štátnej správy, obce a iné právnické osoby, na ktoré bolo prevedené vlastnícke právo, povinné poskytnúť oprávneným osobám súčinnosť.

§ 10

(1) Konanie súvisiace s vydaním nehnuteľných vecí a hnutelných vecí sa oslobodzuje od správnych a súdnych poplatkov.

(2) Úhradu nákladov spojených s prípadným zameraním vydaných nehnuteľností zabezpečí štát.

§ 11

(1) Dňom prevzatia nehnuteľných vecí vstupuje oprávnená osoba do práv a záväzkov prenajímateľa, ktoré vyplývajú zo zmluvy o nájme bytov, o nájme pozemkov alebo zo zmluvy o nájme nebytových priestorov v prevzatej nehnuteľnosti.

(2) Doterajším užívateľom bytov a nebytových priestorov vo vydaných nehnuteľnostiach, ktoré slúžia na

- a) poskytovanie zdravotníckych služieb, služieb sociálnej starostlivosti alebo sociálnych služieb na pracovnú rehabilitáciu a zamestnávanie zdravotne postihnutých osôb,
- b) potreby školstva,
- c) prevádzku kultúrnych, telovýchovných a športových zariadení,
- d) pracovnú rehabilitáciu a zamestnávanie zdravotne postihnutých osôb,

vzniká nárok voči oprávnenej osobe, ktorej bola nehnuteľnosť vydaná, na uzavretie zmluvy o výpožičke bytov a nebytových priestorov,⁹⁾ ktorú môže oprávnená osoba vypovedať najskôr po uplynutí troch rokov od účinnosti tohto zákona; na ďalších bezprostredne nadväzujúcich päť rokov uzavrie oprávnená osoba zmluvu o nájme bytov a nebytových priestorov, ak sa účastníci nedohodnú inak. Tento záväzok oprávnenej osoby prechádza na všetkých ďalších vlastníkov v uvedenom čase. Na tých, ktorí byty a nebytové priestory užívajú, prechádzajú v čase výpožičky všetky povinnosti vyplývajúce z vlastníckeho práva (úhrada opráv, daní a pod.).

(3) Ak ide o byty a nebytové priestory slúžiace na činnosť diplomatických a konzulárnych misií, oprávnená osoba uzavrie s tými, ktorí ich užívajú, zmluvu o nájme bytov a nebytových priestorov na desať rokov, ak sa nedohodnú inak.

(4) Ak sa o výške nájomného a podmienkach jeho platenia oprávnená osoba, ktorej bola nehnuteľnosť vydaná, s užívateľom bytu alebo nebytových priestorov uvedených v odseku 2 nedohodne, rozhodne o výške nájomného príslušný orgán štátnej správy podľa všeobecne platných cenových predpisov.

(5) Užívateľ bytu alebo nebytových priestorov, ktorý v súlade so stavebnými predpismi vykonal na vlastné náklady úpravy, ktorými sa byt alebo nebytové priestory zhodnotili, má po skončení nájmu nárok na dojednanú náhradu zhodnotenia určenú podľa platných cenových predpisov.¹⁰⁾

§ 12

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1994.

Michal Kováč v. r.

Ivan Gašparovič v. r.

Vladimír Mečiar v. r.

- 1) Zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností.
- 2) Napr. zákon č. 298/1990 Zb. o úprave niektorých majetkových vzťahov rehoľných rádov a kongregácií a arcibiskupstva olomouckého v znení zákona č. 338/1991 Zb., zákon č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd v znení neskorších predpisov, zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 211/1990 Zb. o usporiadaní majetkových vzťahov medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou.
- 3) Zákon č. 308/1991 Zb.
- 4) § 1 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov.
- 5) § 45 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.
- 6) Zákon Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti.
- 7) § 52 až 58 vyhlášky Federálneho ministerstva pre technický a investičný rozvoj č. 83/1976 Zb. o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu v znení vyhlášky č. 45/1979 Zb. a vyhlášky č. 376/1992 Zb.
- 8) § 27 zákona č. 268/1949 Zb. o matrikách.
- 9) § 659 Občianskeho zákonníka.
- 10) Zákon č. 526/1990 Zb. o cenách.

